

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK
mindennap délután vasár- és
ünneppnap kivételével.
Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.
Telefon: 300.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

Helyben házhoz hordva
egész évre 14.40
fél évre 7.20
negyed évre 3.60
egy hóra 1.20
Vidékre postán küldve
egész évre 17.40
fél évre 8.70
negyed évre 4.35
egy hóra 1.40

Ejfélikor jön . . .

Eddig mindig azt hittük, hogy az éjféli a szellemjárás ideje. Az utolsó két éj azonban megmutatta, hogy nem a szellemek járnak ilyen időben, hanem hogy éjfélikor jön az áldás. Már egymásután két éjfélikor verte föl az embereket álmukból a mennydörgés, jöttek a villámok és jött velük az áldásos eső. Szakadt a víz a földre, de kellett is. Hálásak vagyunk érte az Égnek, hogy mégsem feledkezett meg rólunk, adott áldást a termésre, lesz krumpink, babunk, kukoricánk, lesz szőlőnk, borunk és nem panaszkodhatunk, hogy nem tudunk majd megélni.

Lesz minden . . . de — kinek? Lesz annak, akinek terem; lesz annak, aki meg tudja fizetni. Lesz mindenkinek, csak a fixfizetéses hivatalnokoknak nem. De hát előlött nálunk már nem is érdemes keseregni. Ugye segít rajta senki.

Megvan az áldás, adott az Isten; mi adjunk érte hálát és ezután ne panaszkodjunk folytonosan, ha sokáig tart a szárazság! Hiszen azért a legbölcsebb és legigazságosabb a Gondviselő, hogy ő határozza meg, mikor mi kell nekünk, szegény embereknek. Ő tudja, mikor kell eső, ő tudja, mit adjon a halandóknak és ő visel gondot mindenkire, ő intézi a szegények ügyét s bizonyára nem fogja engedni, hogy az általa küldött áldást csak azok élvezzék, akiknek itt lent a földön a többi irigy, kapzsi ember megengedi, hanem ő juttat belőle mindenkinek, még a kishivatalnokoknak, még Szabadka napidíjasainak és azok családtagjainak is.

Az eső különben olyan jól esett a földnek, hogy még azok is, akiknek ebből nem sok hasznuk lesz, örvendhetnek és örvendenek is, amint ezt sok kishivatalnoktól halljuk. Ezek aztán az igazi önzetlen emberek!

Frontunk áttörhetetlen.

A frontról jelentik: Az orosz pergőtüz rendkívül erős. Néhány száz méternyi területre 1315 lövést adtak le az oroszok, de ennek ellenére itt csupán 2 halottunk és 7 sebesültünk volt, mert fedezékeink kitünők s nagyszabású óvintézkedéseink és mélyen tagolt állásaink erős védeimet biztosítanak. Frontunkat sem most, sem később nem fogják áttörni.

Orosz katonák a háborús tisztetek ellen.

A Sajtószállásról jelentik: Az orosz sereg hangulatára jellemző, hogy a keletgalíciai fronton Lenin hívei egy ház kéményébe, mely házból a háborúra uszító tisztetek laktak, kézigranátokat dobtak. A ház összeomlott és sok tiszt meghalt.

Német koronatanács.

Berlin, jul. 10. Tegnap délután a császár elnöklése alatt koronatanács volt a kancellári palotában. A porosz minisztereken kívül ezen a birodalmi államtitkárok is résztvettek.

Nagyok az orosz veszteségek

Pétervár, jul. 9. A munkás- és katonatanács képviselői között a nagy orosz veszteségek miatt már az offenzíva harmadik napján kitört a viszály.

Legnagyobb légi bombázás.

London, jul. 9. Reuter-jelentés: A London elleni légi támadás a legnagyobb volt az összes eddigiek között. Az ellenséges repülőgépek lassan közeledtek, mint egy ünnepélyes felvonulásnál és szimmetrikusan haladtak előre. Ugy látszott, mintha figyelembe sem vennék a gránátok záporát, amelyek körülöttük robbantak fel.

Zárt tagozódásban igen alacsonyan repültek. Csak a közepén levő repülőgépek dobtak le bombákat, az oldalt haladó gépek pedig fedezték ezeket. Az ellenség 15 percig tartózkodott a City felett. Rendkívül merészen viselkedett, mert az alacsony repülés a legnagyobb veszedelemet jelentette.

Különböző irányokból angol repülőket láttak felszállni. A harcoló légitájak végül eltűntek a ködben és már csak a géppuskák tüzelését lehetett hallani.

A németek egy angol repülő London fölött löttek le.

Vojnich István báró kitüntetése

Bajszai báró Vojnich István v. b. t. tanácsos, orsz. képviselőnek a király a Ferenc József-rend nagykeresztjét adományozta a közélet terén szerzett kiváló érdemeiért.

A veszprémi püspök kinevezése.

Budapest, jul. 10. Rott Nándor dr. pápai prelátus, esztergomi kanonokot a király kinevezte veszprémi püspökké.

azonnal békét követel az orosz katonaság.

Stockholm, jul. 10. Az első orosz géppuskás-erzred és más ezredek felhívást bocsátottak ki a kormány ellen. Rögtöni békét követelnek. A munkás és katonatanács nyugalomra inti a lakosságot.

Elszakadás Oroszországtól.

— A litván állam megalakulása. —

Stockholm, jul. 10. Pétervárott a litván tartománygyűlések mozgalmasságát tárgyalások után elfogadtak egy határozati javaslatot, amely szerint az egész etnográfiai Litvániát független, örök időkre semleges államná alakítják át, semlegességüket a békekongresszussal biztosítatják, a békekongresszuson helyet kérnek a litván nemzet képviselőinek és összehívják a litván alkotmányozó országgyűlést az általános, egyenlő, közvetlen és titkos választójog alapján, hogy megszervezze az ország alkotmányát és megalakítsa a kormányt.

A litvánok tudvalevően hatalmas nép volt hajdanában, Lengyelország mellett s ma is talán többen vannak, mint a lengyelek.

Az ukránok középponti tanácsa is főbiztosi hivatalt alakított, amelynek elnöke Vinicsenko lett. Megalakították továbbá a pénzügyi, külügyi, hadügyi és igazságügyi titkári állásokat is.

Bomba a kínai császár palotájára.

Peking, jul. 9. Reggel egy repülőgép bombát dobott a császári palotára. — Changneusen tábornok később átnyújtotta a császárnak lemondási kérvényét. A császár ediktumot bocsátott ki, amelyben közli a saját lemondását. A köztársaságiak megszállták a város külső kerületeinek stratégiailag fontos pontjait. Valószínű, hogy a dolgok békés elintézését nyernek.

„Nehéz és emlékezetes harcok“

Jönnek a levelek egymásután a frontról, de — tudja Isten — mintha kevesebb jönne most, mint máskor szokott jönni egy-egy csata után, egy-egy győzelem után.

Zborov emlékezetes név lesz sokáig a Bácskában. Ott lelte a Bácska sok derék fia hősi halálát. Aki onnan megmenekült, az örömben csak pár szót tud szólni. Nem tud sokáig mesélni, csupán néhány szót azt mondja: megszabadultam.

Az egyik táheri lapon, melyet Szommer József 23-as zászlós küldött szerkesztőségünknek, csak ez a 3 sor irás van:

„1917. VII. 6. Vonatban. Utban Lemberg-felé géppuska-tanfolyamra a zborovi nehéz és emlékezetes harcokból. Szives üdvözlét.“

Többet nem mond a lap; de ez is elég, hogy elhiggyük, hogy Zborovnál „nehéz és emlékezetes“ harcok folytak.

De vigasztalódjunk! Nem engedi a Magyarok Istene, hogy hiába folyt legyen annyi jó magyar vér! Visszafut még onnan a muszka!

A háromlevelű lóhere.

(Saját tudósítónktól.) Kellemetlen kalandja akadt a minap Repcsák Sándorné bácsalmási asszonynak, aki Szabadkán volt bevásárolni. Midőn az esti vonattal hazazért Bácsalmásra, a kiszállásnál kis gyermekét jobb karján tartotta, a bal karján pedig kéziláskáját vitte. A vonat lépcsőjénél három alak szorosan melléje tolakodott: egy angelhajszos, feketeruhás, kövér urforma férfi, egy kövér és egy másik aranyfogu sovány nő. Ő észre is vette, amint kéziláskáját kinyitották, kivették belőle a pénztárcáját a benne levő pénzzel együtt s elmenekültek vele. Kibált is utánuk, de azok elfutottak Kunbaja felé. A esendőrök telefonon rögtön értesítették a kunbajai elüljáróságot, hogy a három jómadarat, ha esetleg oda érkeznek, tartóztassák föl.

Ez sikerült is az elüljáróságnak. Letartóztatta a 3 tagú társaságot: Molnár József 35 éves szabadkai női szabót, Hauer Péter kevevári mozist és Horváth Rozália őrszálalási leányt. A lopást persze tagadták. Haueré azt mondta, csak azért ment Bácsalmásra, mert egy jót akart mulatni.

Mivel mind a háromnál jócskán találtak pénzt és egyik sem tudott annak eredetéről semmiféle felvilágosítást sem adni, letartóztatták őket, mert alapos a gyanu, hogy az együtt utazó 3 alak egy zseb-tolvajbandába tartozik. Atadták őket a bácsalmási járásbírósnak.

— Hétfőn, szerdán és pénteken este 7 órától 9-ig a polgári fiúiskolában tartják összejövetelüket a szabadkai esperantisták. Ez idő alatt ingyenes tanfolyamot tartanak mindazok számára, akik meg akarják tanulni ezt a nyelvet. A kurzuson való részvételre mindenkor lehet jelentkezni az összejövetelek napján, vagy délelőtt 10 órától 12-ig a „Libereco Grupo Esperanto“ titkári hivatalában — Rákóczi-utca 20. szám alatt.

Kell-e „Dologház“ Szabadkán?

— Városi t. Tanácsunk becses figyelmébe. —

(Saját tudósítónktól.) Ha én olyan gazdag, (nagyon gazdag) volnék, mint amilyen szegény vagyok: még ez évben fölépíteném a városunkban már régóta tervezett és nagy szükségét pótló dologházat! Gazdagon felszerelném a legszükségesebb és hasznosabb különféle műhelyekkel, eszközökkel és gépekkel, — ahol aztán mindenki, aki munkát óhajt és keres: saját képességéhez és erejéhez mért munkát találna és végezne. Sőt még a bénák és vakok is többféle olyan foglalkozást nyerhetnének ott, amelyet ők végezni képesek. Hiszen bámulatosan kifejlődtek — épen a jelen rettenetes világháborúban — az emberi tudás és technika amaz eszközei és készítményei, amelyek a vakok szeméit, a bénák tagjait is pótolni képesek.

Különös figyelmet fordítanak épen ezekre, hogy aki bármi kis munkát végezhet, az ne szoruljon kegyelemkenyérre, köldülésre

Többször volt már a helyi lakókban is, magán körökben is fölpanaszolva az az elszomorító látvány, hogy még életerős, 50-60-70 éves férfiak és nők, akik legalább könnyebb munkájokkal 4, 5, 6 koronát is megkereshetnének, — e helyett a drága időt a templomok és temetők bejáratainál hegyélik, elfecsegik, elpietykazzák, elpipálják és sokszor a templomba behallatszó lármaikkal botránkoztatják meg a bent ájtatoskodó hivatottakat. A teljesen elgyöngyült munkaképteleneket a Szegényok háza látná el utolsó napjaikban; — de a többi mind hatósági parancsal a Dologházba kerülne, hogy ne mások terhére élőködve fecsegljenek el a most annyira megdrágult munkaidőt, hanem emberi méltóságuk tudatában és megbecsülésében tisztességes munkával kereshessék meg kenyéruket és éljék le hátralévő napjaikat.

Ha én gazdag, nagyon gazdag volnék!!!

Bicska a suhanc kezében.

— Egy öreg embert hasbaszurt egy 15 éves kölyök. —

(Saját tudósítónktól.) Szabadkán ilyen világ van. Még a gyerekeknek is bicska van a kezükben, akkor is, ha éppen nem akarnak verekedni, csak azért, hogy a kés mindig kéznél legyen.

Tegnap délbén Lippai János 62 éves fuvaros gyalogszerrel ment haza a munkából Zimonyi-utli lakására. Amint a ház elé ért, látta, hogy egy 14-15 éves fiú, akit ő nem ismert, a kerítést és a kaput döngeli. Ő ezért a suhancot meg-

akarta pofozni, de alig emelte föl a kezét, a gyerek a jobbkezeben levő bicskával kétszer egymásután gyorsan hasba szurta. Az esetnek szemtanúja volt Oresics Gézáné, akinek a korcsmája Lippai háza mellett van. Ő sem ismerte föl a suhancot, aki elmenekült, ott hagyva az összeesett öregot.

Lippai Jánost bevitték a Mária-Valéria-kórházba, ahol megvizsgálják és kihallgatták. Életben maradásához nincs sok remény.

Gyóni Géza — a világégés legzengőbb szikrája.

— Az erkölcsi erő a fegyvertárban. —

Gyóni Géza, a fiatal szabadkai költő, hírnevet szerzett magának az egész országban. Most egyik dunántúli lapban olvasunk róla dicsérő, mélyreható, tudományos elismerést. Ebből, mivel nagyon szép, adunk néhány sort.

A világégés legzengőbb szikrája: Gyóni Géza. Hatalmas fonográf, amely minden idők hangjaiból felfogott egyet-mást, de csak azokat, amelyekből a Halál dárídójának, a háberunak vihara sivit ki, amelyekben nagy idők szellemének, nagy korok eszményeinek vetületei rajzolódtak meg.

Egy multba hazajáró lélek, egy jelenben élő lélek, egy jövőben látó lélek Gyóni Géza.

Egy multba járó lélek! Verseiből a regősök, a régi igricek hangjai csengenek ki, majd a Balassa Bálint, Zrinyi Miklós harci dalai nak színes reminiscenciái csillognak bennük, hasonlóképp a kuruc-költészet elégikus harcias hangulata tüköződik bennük s Arany balladái homályát Petőfi népies-ségének világossága váltja fel. A „Madonna“-hoz írt 33 lovélben akaratlanul is a Lilla-dalok kaleidoszkopikus érzelmei jutnak kifejezésre, de mindig önállóan, öntudatosan. A „Csak egy éjszákára...“ című világszép poemájában a „Tetemrehívás“ modernizálása tárul szemünk elé.

Egy jelenben élő lélek! A nagy,

világégés minden mozzanatát, a nagy világégés minden örömét, fenségét, pompáját, véres gyászát mesteri módon tudja dalokba önteni. Przemysl várának óriás ostromát apró verssorokba tördeli, de ez apró verssorok olyan tükördarabkák: az egészet mutatják.

Egy jövőbe látó lélek! A nagy dárídó“ diadalmos vége, az áldozat-tüzek biberes fellobbanása kikicsap verseiből. A vérpatakokban nem a halált, hanem az életet látja; az idők méhébe belepislant s ott már észreveszi a nagy, a világrenezánsz első halvány körvonala.

Költői talentumával megközelíti a legnagyobbakat, abszolút uralmat gyakorol a közepeseken, elnémítja a beteg lápok lidércpoétáit.

Hiába állunk most fegyverben, hiába hull a vérzapor, ha hiányzik az öntudat, a nemzeti lélek szűz ereje.

Hiába viszünk embermilliókat a harcba, ott lesz csak babér, ahol egész emberek küzdik a harcot.

Ez Gyóni Géza evangéliuma! A háború dálnoka bebizonyítja, tüzes verssorai kimutatja, hogy a szellem uralma az anyagon: Ariadne-fonala a világháborúnak, hogy csak az az ország lehet elkészülve az áldozat-oltár fellobbanására, amely fegyvertárába iktatta a legfőbbet: az erkölcsi erőt!

Kalandozások.

Hsüanlung császár, akit Csang Hszun tábornok elhírtelenkedve ültetett a trónra, lemondott a trónról és így az alig egyhetes második kínai császárság helyett ismét helyreállt a köztársaság és a volt elnök ismét elfoglalhatja helyét. Csang Hszun tábornok rövid rezsimje alatt valóságos rómuralmat fejtett ki és kilenc elsőkelő férfit, közöttük Piulun herceget — kivégeztetett. Az a gyanu, hogy Csang Hszun nem épelméjű és a 12 éves fiatal császárt megfenyegette, ha lemond.

*

Fényes Annuskánát, a Király- és Magyar Színház volt kitűnő művésznőjét, Fényes Endre, Biharvármegyei gyámpéztárnok leányának, tegnap volt az esküvője Uray János báró es. és kir. kamarással.

*

Nikolajevics Miklós nagyhercegenek, aki Londonba szándékozik utazni, az a terve, hogy ott megírja az orosz udvari életéről szóló emlékiratait.

*

Halberston Mózes, a szinnai csodarabbi nemrég Budapestre ment lakni és május elsején a Király-utcában bérelt ki egy nyolcszobás lakást. A rabbinak igen sok volt a látogatója, különösen péntek este, amikor a rabbi előimádkozott, úgyhogy a lakók panasza mentek Nagy Árpád dr. háztulajdonoshoz, aki a lakók panaszára föl is mondott a csodarabbinak. A rabbi ügyvédje szerint a lakásban nincs láрма, hanem a vallás jogszerű gyakorlása. A lakásbérleti bizottság erre az álláspontra helyezkedett s kimondotta, hogy a vallás gyakorlása, még ha az tulhangoz is, nem fölmondási ok.

*

A kolozsvári katonaszabadítási bűnpör hullámai egyre dagadnak. A letartóztatott dr. Feder Ottó városi tanácsos kihallgatása során rendkívül sok terhelő valomást tett olyan katonaköteles egyénekre vonatkozólag, akik szívessegekért hozzáfordultak. A vizsgálatot most kiterjesztették a háború kezdete óta Kolozsvárott sorozásra köteles alkalmatlanok és felmentettek listájára.

*

Amerikában egy Fletscher nevű gazdag ember azt tapasztalta, hogy az ételek alapos megrágása következtében erősen megrongált egészsége, különösen gyomra teljesen helyreállt. Felfedezésével az egész emberiségnek akarván használni, széles körben terjesztette azt, a minek eredménye az lett, hogy tényleg sokan megpróbálták azt, s kielégítő eredményt tapasztaltak. Közben még arra a felfedezésre is jutottak, hogy aki jól megrágja az ételt, az nem érez szomjúságot, azaz annak kevés folyadékra van szüksége. Ebből az amerikai tudós azt következteti, hogy „fletcherezéssel“ könnyen le lehetne szoktatni az ivásról az alkoholistákat. Magyarországon mindenestre nagyon elkélne ez a jó szokás.

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Délvidék“ kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka, vasúti hírlap-árusítóinál.

NAPI HIREK.

— A hercegprimás a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének. A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete Csernoch János bíbornok hercegprimástól levelet kapott, amelyben közli, hogy eddigi 1000 koronás adományát, a melyet mint kalocsai érsek adott, 4000 koronával 5000 koronás alapítvánnyá emelte. A nyugdíjintézet igazgatósága hálás köszönetét fejezi ki az adományozónak alapítványáért. A hercegprimást az intézet igazgatóságában Andor József fogja képviselni.

— A szabadkai állomásparancsnok előléptetése. Igen szép elismerésben részesítette a király tabáni Thiry Géza ezredes, a szabadkai katonai állomásparancsnokság vezetőjét. Legutóbbi rendeletével vezérőrnaggyá nevezte ki a népszerű és kiváló katonát. A kitüntetésnek egész Szabadka társadalma örvend, mert igazi humanus érzésű embert ért az elismerés.

— Ügyvédi eskü. Deák Leó dr. zombori ügyvéd most tette le ügyvédi esküjét Szabadkán az ügyvédi kamarában. Deák Leó dr. Zomborban nyitja meg irodáját.

— Gyászmise Kálmán Károlyért. Az Urak Mária-Kongrációja Kálmán Károly lelkiüdvéért esütörtökön d. e. 10 órakor a Szent Teréz templomban gyászmisét mond. Kéri a Kongregáció tagjait, jelenjenek azon meg.

— Karhatalom a gabonareviráláshoz. Sok a panasz illetékes helyen amiatt, hogy a törvényhatóságok a gabonareviráláshoz aránytalan nagy számú karhatalmat kérnek. Most arról értesíti a miniszter a polgármestereket, hogy a karhatalmi igényléseket csak az elkerülhetetlen szükség határai közé korlátozzák. Egyébként megjegyzi tájékozással a miniszter, hogy a szükséges karhatalom kirendelése, beleértve a honvéd csapatok is, a cs. és kir. katonai parancsnokságok hatáskörébe tartozik.

— A női felső ker. iskola tanárainak nyugdíjügye. Örvendetes hír, hogy egy újonnan létesült iskolának szép fejlődésnek indul. Csak nemrég kapta meg a teljes nyilvánossági jogot, most meg a minisztérium véglegesen rendezte a helybeli női felső kereskedelmi iskola tanárainak a nyugdíjügyét és felhívta az igazgatóságot, hogy az illetményeket fizesse be a szabadkai m. kir. adóhivatalnak.

— Kereskedelmista lányok tanulmányi kirándulása. A szabadkai felső kereskedelmi leányiskola növendékei e héten tanulmányi kirándulásra mennek Szegedre. Mint az igazgatóságtól értesülünk, külön kocsit már kapnak a reggeli vonatához. Meglátogatják Szegeden a nevezetesebb gyárakat, a kulturális intézeteket és műveket. Jelentkezni lehet délelőttként az iskolában Zvekity Péter tanárnál.

— Csavarognak a muszkák. Folyton szöknek a muszkák a gazdáiktól. Sehogy sem izlik nekik a munka. Ugy látszik, sokkal inkább kíváncsiak a frontra. De hiszen ez mindig is így volt: akiknek jó dolga van, nem becsüli meg magát. *Tretjakov* Atanáz és 9 társa is mezőgazdasági munkára voltak kiadva különböző helyekre. Gazdáiktól „kénytelenek voltak megszökni” — mint mondják, mert nem kaptak elég enni-értékűt. Csapatba verődtek és 10-en együtt jártak mindenfelé, egyik faluból a másikba vándoroltak mindenütt vállaltak egy kis munkát élelmért. Bajmokra is eljutottak, de itt elfogták őket. Azt mondták, ide is azért jöttek, hogy munkát kapjanak. Minthogy gazdájuk nevét és a falut, ahonnan megszöktek, megmondani nem tudták, átadták őket a szabadkai 86-ik gyalogezred állomásparancsnokságának.

— A Dunagőzhajózási Társaság és a bajai árvák. Dr. Barna Károly, a Dunagőzhajózási Társaság főfelügyelője, Bajára érkezett és már néhány nap óta tárgyalásokat folytat a Dunagőzhajózási Társaság „Zrinyi” nevű hajója katasztrófája áldozatai után hátramaradt kiskorúak és özvegyek kártalanítása tárgyában. A tárgyalásokat a bajai árvaszék nagy eréllyel folytatja, de mindeddig csak jelentéktelen eredmények mutatkoznak. Az árvaszék az áldozatok hátramaradtjai részére a kártalanítási összegeket vagy járadékokat a háború folytán megváltozott árak alapján kívánja megállapítani, az osztrák hajózási társaság ellenben nem óhajt eltérni a régi megszokott gyakorlattól.

— Hol van liszt? Fogós kérdés, de megadjuk rá a feleletet. Alig lehet valamire járni, hogy az ember ne hallaná az ígéretést, hogy ha lisztet akar, menjen *Topolyára*, mert ott kap, amennyit akar, de 3 korona és 3 korona 20 fillér kilója. Sőt jönnek ügynökök is, akik kínálgatják a topolyai lisztet, de cserébe cukrot kérnek érte. Ma is egy uriaszony a villamoson azzal dicsekedett barátjának, hogy a férje tegnap hozott neki *Topolyáról* 30 kiló nullás lisztet. — Mi igaz a hírből, azt mi nem ellenőrizhetjük, csak érdekesnek tartottuk megjegyezni ezt az örvendetes hírt.

— Megtalált tárgy. Egy kongregációs ezüst érmet találtak. Tulajdonosa szerkesztőségünkben átvetheti.

— Jobb a másé. Igen nehézfejú ember Palicsen az öreg *Nincsevics* János. Többször figyelmeztették már, hogy ne engedje lovait és teheneit mindig a másén legelni. Neki azonban nem használ semmi figyelmeztetés. Az ő állatai is azt tartják, hogy jobb a másé. Irigyelték, hogy a szomszédnak jó leckerítése van és azt úgy összehozták, hogy abban 100 koronányi

kárt tettek. Rá pár napra pedig a csendőrök a Palics-fürdőhöz tartozó egyik dűlőn vették észre teheneit és lovait, amint ott szabadon és felügyelet nélkül legeltek. Kihágás miatt feljelentették a szabadkai járásbírósnál.

— Kötelező a műfog. A hadvezetőség megengedte, hogy a foghiányosságban szenvedő katonák a kincstár költségére rendbehozassák fogaikat. Ez az intézkedés, csak olyan egyénekre vonatkozik, akiknek ettől szolgálatra való alkalmassága, vagy a rendes tápláltsága függ. Szolgálati vétséget követ el, aki a műfogát nem viseli, mert ezzel nemcsak az egészsége, hanem a hadsereg érdekei ellen is vét.

A budapesti Nemzeti Royal Orfeum

vendéglátó július 16 és 17-én hétfőn és kedden a

Lifka moziban

fellépnek Sándor Stefi, Geiger Irma, Virágh Jenő, Szécsi Ferencz.

Kezdeté fél 9 órakor.

— Ki engedélyezi a pótvásárokat? A hivatalos lap közli, hogy a kereskedelemügyi miniszter a kivételes vásárlási elvezések és pótvásárok engedélyezését a községekben és a rendezett tanácsú városokban és a illetékes alispánokra, a törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig az illető város tanácsának hatáskörébe utalta át. A kivételes vásárlási elvezések kizárólag az illető vásárló tulajdonosoknak idejekorán beadott kérelmük alapján és kellően megindokolt esetekben engedélyezhetők. Ugyancsak a pótvásárokra nézve is állanak ezek a rendelkezések.

— Tüdőbajos orosz foglyok halála. Borzasztóan lefogyott, lesóványodott 2 orosz fogollyal végzett az éjjel a halál a kereskedelmi fiúiskola kórházában. Az egyik *Vogjenik* Antilimun, a másik pedig *Lebadinszki* Andrej. Mind a kettő tüdővészben halt meg. Temetésük holnap, szerdán lesz a Bezeredy-hullaházból.

— Hangok a közönség köréből. Az alábbiakban leközlünk egy levelet, melyet ma hozott a posta címünkre. A levél minden egyes szava valóban kívánatos intézkedéseket sürget, melyekkel a Palicsot egészségügyi szempontokból használó idősebb közönség igényei lennének kielégítve. A sorok így hangzanak: Tisztelt szerkesztőség! Néhány szavunknak kérünk helyet b. lapjokban. Annak a szerény, de kívánatos eszmének akarunk harcosai lenni a nagyközönség előtt, mely a korosabb szabadkai polgárok érdekeit akarja támogatni. A mostani villamos kocsizás mizériák következtében gyakran megesik, hogy egyes megállóhelyek előtt, megállás nélkül tovarobognak a villamos kocsik. Mi nem akarunk ez ellen felszólalni, mert ezt ugyanis eredménytelenül tennénk,

csupán egy szerény indítvánnyal akarunk előállni. A villamos kocsik 15 percenként közlekednek. Megegyezik, hogy több járat elhalad a közönség mellett anélkül, hogy fölvenne valakit is a túlszűrt kocsikra. Mi látjuk ebben a lehetetlenséget, de nem mulaszthatjuk el megemlíteni, mily hálára köteleznék a villamos társaság az utazó közönséget, ha a megállóknál padokat állítana föl, hogy fáradt, öreg, beteges testünket ne gyötörje a sokszor fél, háromnegyed órás állás. Reméljük, hogy óhajunk felkelti a villamos társaság figyelmét és elegendő tesz szerény kívánságunknak. *Több idősebb szabadkai asszony.*

Közgazdaság.

A pénzügyi félév a Bácskában. A folyó évben a Pénzügyi Pénztár megalapító rendelet értelmében új pénzügyi intézet nem alakult Magyarországon. A tőke figyelme tehát inkább az ipari, kereskedelmi stb. vállalatok alapítása felé fordult, amely ennél fogva sokkal nagyobb az előző év hasonló időszakában alapított vállalatok számánál. Igen nagy volt a f. év első felében a tőkeemelések után részvényekbe fektetett tőke összege is. Az 1916. év első felében az új alapítások és tőkeváltozások részletes kimutatása a következő: I. *Pénzügyi intézetek.* Tőkeemelések: Bajai keresk. és iparbank 600.000 150.000. — Bácsszentiván. Első bácsszentiváni takarékpénztár rt. 100.000 koronáról 200.000 koronára. Csantavéri takarékpénztár rt. 200.000 koronáról 400.000 koronára. Szabadka. Délvidéki közgazdasági bank rt. 300.000 koronáról 400.000 koronára. — *Megszűnt pénzügyi intézet:* Szabadka. Bácsmezei agrár takarékpénztár rt. fuzió. — II. *Egyéb nem pénzügyi részvénytársaságok.* Új alapítások: Első ujvidéki hengermalom rt. 100.000 Szabadka. Korzó mezei rt. 60.000. *Tőkeösszállítás:* Ujvidéki városi jódos gyógyfürdő és ásványvíz rt. 220.000 koronáról 146.000 koronára.

Szerkesztői üzenetek.

P. J. — Bácsalmás. A Magyar Országos Esperanto Egyesületnek Szabadkán is megalakult a csoportja, mely csoportnak bárki lehet a tagja, — vidékiek is — ha belépési szándékát a *Liberco Grupo Esperantista* választmányának írásban bejelenteni. Az egyesület titkári hivatala ma külön levélben is válaszolt kérdéseire. — Az Esperanto célja, hogy mindenkinek második nyelve legyen; — maga a nyelv könnyen megtanulható — teljesen egyedül is, ha megfelelő utasításokat kap a tanulni szándékozó.

Főszerkesztő: *Pinteris Károly* igazgató, Budapest.
Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József* ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám.

Ma

Rózsahegy Kálmán

búcsúestélye a Korzóban.

Nol kapható a „Délvidék”?

A *Délvidék* a következő üzlet-helyiségekben kapható Szabadkán, délutánonként 2 órától fogva:

Fejes Károlyné. Kálmán-utca.
Filoy Jenő. A postával szemben.
Gerber Jakab. Kossuth-utca.
Hercz József. Petőfi-utca.
Krécsi A. Nándor. Deák-u.
Kriszánovics Péter. Zombori-ut.
Kuluncsics Sándor. Zimonyi-ut.
Kunsszabó Lajos. Pázmány-u.
Nojcsák Géza. Bercsényi- és Damjanich-utca sarok.

Pukkel István. A képezdével szemben.

Rieger Mihály. Vörösmarty-utca és Zombori-ut sarkán.

Riesz Dezső. Bajai-ut.

Sibality Illésné. Vörösmarty-u.

Kmetz András. Palics.

MENETREND

Budapestről érke. délután	1:00
éjjel	6:01*
	12:24
	3:59
Budapestre ind. délelőtt	10:15*
délután	1:35
éjjel	12:45
	5:28
Zomborból érke. délelőtt	10:02*
éjjel	10:11
Zomborba ind. éjjel	6:14*
	5:23
Ujvidékről érke. délután	1:21
éjjel	11:50
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	6:48*
Szegedről érke. délelőtt	7:49
délután	12:42
éjjel	8:07
Szegedre ind. délelőtt	6:15
délután	1:30
éjjel	12:05
Cservenka—Gombosról érke.	8:57
Cservenka—Gombosra ind. éjjel	4:42
Zentáról érke.	11:05
Zentára ind.	4:33
Bajáról érke. délelőtt	9:02
éjjel	9:26
Bajára ind.	7:00
	5:05
Bácsalmásról érke. délelőtt	7:45

A *gal jelzettek gyorsvonatok.
Az éjjeli idő: este 6-tól regge 6-ig

Egy vizsgázott gépező

cséplőgéphez állást keres. Cim:

Peits Mihály Bajmok,

Órszállás-utca 27. szám.

Minden gyermek 20—30 koronát kereshet naponta, ha kóris bogarakat szed, a melyek orgonafákon nagy mennyiségben vannak. Különként nyersen 10 koronát, szárítva pedig 12 koronát fizet érte a Szent Antal gyógyszerért Szabadka, Szegedi-ut.

Jótállás a biztos eredményért.

Törvényesen
— védve. —

Reitter Oszkár

nagybecskereki nyug. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagy-szerű találmánya a

„Patkánin“

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószert. **1 doboz ára 3 K.** mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismerető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a **Patkánin** gyár egyedüli árusítója, a Torontáli Agrárbank Részvénytársaság, **Nagybecskerek**en.

Tégla égetéshez alkalmas Dobrljini barna dara szén

ajánlok azonnali szállításra 10000 kgként helyt vagon Dobrljin 310 kor. árban rendelhető

WEISS M.

szénkereskedő cég Osijek I., Szlavonia Desatsy-utca 27. sz.

Figyelmeztetés.

A szabadkai villamtelep ezuton is tisztelettel figyelmezteti a gazdaközönseget, hogy az évek óta előnyösen bevált villamos cséplésre, nemkülönben gőzüzemű cséplésre is már most elfogad előjegyzést. Jelentkezés a villamtelep irodájában.

IZLÉSES ÉS OLCSÓ ÜZLETI LEVÉL-
::: PAPIROK ES BORITÉKOK A :::

SZENT-ANTAL KÖNYVNYOMDÁBAN

SZEREZHETŐK BE.

Katolikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV., Ferenciek-tere 7. sz.

A Katolikus Népszövetség évek előtt felállította biztosítási irodáját azon célból, hogy úgy a tagoknak, mint a hozzáfordulóknak érdekét a biztosítás terén a lehetőséghez képest felkarolja, valamint a szervezeti erő kihasználásával, oly előnyöket kivívjon és nyújthasson, melyeket egyedül nem érhetnének el. E célból több **elsőrendű magyar intézettel** valamint Európa egyik legrégebb és leghatalmasabb intézetével lépett összeköttetésbe, mely intézetek **500 millió koronán felül alapítke** és tartalékokkal rendelkeznek, teljes megnyugvást szolgáltatnak, hogy mindenki nyugodtan rábízhatja vagyonát. — Ezenkívül ezen intézetek mindenféle biztosítási ágazatot felkarolnak és így bármilyen téren kielégíthetik a biztosító közönség mindennemű igényeit.

Az iroda szervezetének fő előnye, hogy minden a kezében fut össze, mindig tudja, látja tagjainak ügyét és mindenkor ellenőrzi a szabályszerű helyes eljárást; biztosítási dolgokban minden hozzáfordulóknak szakzszerű és lelkiismeretes utba-igazítással szolgál. **Dijaink a legminimálisabbak.** Egyetlen elsőrangú intézet sem szabhat olcsóbb díjat. Biztosításokat felvesz: Életbiztosításokat tőkére, vagy életjáradékra, halál, vagy elélés esetére, leánykiképzési és fiú elnevelési biztosításokat, valamint jelzálogos életbiztosításokat, ugyancsak családi elnevelési biztosításokat.

Páratlan kedvezmény a papság részére

melyet kaplások piébánossá történő kinevezésük esetén nyerhetnek, de ebben fiatal plébánosok száraz és gyújtó villámcsapás részesülhetnek. **Tűzbiztosításokat** pász ellen, rombolási károk is megtéríttetnek. Templomokat, zárdákat, ingó és ingatlan tárgyakat, épületeket, termést, állatokat, lak és ipari berendezés ket, árukat és gépeket. Lábon álló termést. — **Templomi harangokat** törés vagy repedés által okozott károk ellen. — **Törés által** okozott károk ellen tükör- és üvegtáblákat.

Betöréses lopás ellen templomok, zárdák értéktárgyait, szövetkezetek, pénzintézetek, áruraktárak háztartási és irodaberendezéseket. **Rablás ellen** pénztári kiküldötteket. :: ::

Jégkár ellen mindennemű terményeket. **Baleset ellen** bármily foglalkozásu egyént élethossziglani vasuti balesetbiztosítást egyszeri díjfizetéssel. — **Szavatosság biztosítást** templomok, egyletek, iparosok, kereskedők, gyárosok, gazdák, községek, ügyvédek, orvosok, gyógyszerészek, fürdők, szállodák szállodák számára. **Automobilbiztosítást, óvadék és kezességi biztosítást, Eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást.** —

Utípodgyász biztosítást.

Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt a hozzáfordulóknak a

Katolikus Népszövetségi Biztosító Iroda

Budapest, IV., Ferenciek-tere 7.

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Központ: Osijek Fiókok: Szabadka, Zagreb, Novi Cirkenica. Kirendeltségek: Hrejin, Tribalj, Grižane
Befizetett alaptőke 10.000.000 és tartalékalap 2.000.000 korona.

Elfogad: takarékpénztéket könyvecskékre és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megállapodás szerint fizettetnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapírokat (állami címleteket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.) külföldi érc- és papírpénzeket és az összes egyéb értékeket napi áron.

== **Atvesz letétbe és kezelésre értékpapírokat.** ==

Folyósít: Jelzálogkölesönöket földbirtokra és nagyobb városokban házakra.

Kibocsajt: 4 $\frac{1}{2}$ és 5% (utóbbiak 3% nyereseménnyel) pupilláris biztosság, adómentes, mindenféle óvadék céljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, végez birtokparcellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó kommissionális megbízásokat.

VÉGI LEGELŐNYÖSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá bürzei és kommissionális megbízásokat.

Áruosztály: Árusít előnyös áron: legjobb belföldi gyártmányu vetőgépeket, kukoricakapáló és sormivelő ekéket, boronákat, szecekvágó-, daráló-, valamint egyéb gazdasági gépeket.